

Far, mor, børn og skilsmisse

Hvad betyder det for børn, når mor og far er skilt og familien er fordelt på to hjem?
Hvad skal forældre være opmærksomme på i deres samarbejde om børnene?

Antologien "Far, mor og skilsmissen" er redigeret af Annette Due Madsen, leder af Center for familieudvikling, og rummer bidrag af både fagfolk og lægfolk, som skriver ud fra deres egne barndomsoplevelser med skilte forældre. Flere kapitler er baseret på oplæg fra konferencen "En håndsrækning til den brudte familie" (2010).

Målet med antologien er at give voksne nye perspektiver, øgede handlemuligheder og fornyet håb for fremtiden – og samtidig undgå at levere hurtige svar og lette løsninger på komplekse problemstillinger. Dette mål balanceres udmærket gennem bogen.

Første del retter fokus på "børnene mellem de voksne" og rummer kapitler om børnenes egne betragtninger, rådgiveres erfaringer, og hvad forskningen kan fortælle om børn med to hjem. Anden del omhandler "de voksne omkring børnene" og beskæftiger sig på forskellige måder med forældrenes situation efter en skilsmisse, deres kommunikation og samarbejde. Alle kapitlerne er overskuelige og letlæste.

Antologien kan læses som en sammenhængende tekst, men kommer måske mest til sin ret netop som en antologi, hvor man læser forskellige kapitler efter interesse og behov. Der er mange overlap mellem kapitlerne og dermed en del gentagelser. Det bevirker dog samtidig, at nogle gennemgående pointer går klart igennem.

Gennem flere kapitler peges på vigtigheden af at skelne mellem de voksnes og børnenes behov ved en skilsmisse samt at undersøge børnenes perspektiv på, hvordan deres hverdag hænger sammen på tværs af de to hjem – i forhold til nye kærester, søskende mv. Dertil kommer en gennemgående pointe om, at det mest afgørende for børnenes trivsel efter en skilsmisse er forældrenes samarbejde. Gennem flere kapitler diskuteres forældre-samarbejdets udfordringer og konsekvenser, og der præsenteres bud på, hvordan man kan analysere kommunikation og udvikle en mere konstruktiv dialog mellem forældrene.

Eftertanker og debat

Antologien er relevant for både pædagoger, lærere, rådgivere og andre fagfolk og ikke mindst forældre. Det er et felt, hvor der er brug for ny viden og for at reflektere kritisk over indgroede forestillinger om skilsmissebørns (mis-)trivsel og sårbarhed. Bogen leverer her et vigtigt bidrag.

Alligevel sidder jeg tilbage med fornemmelsen af, at kernefamilien som idealbillede spøger i skyggen. Selv om det nævnes, at hverdagen med mor og far under samme tag ikke nødvendigvis ville være ubetinget bedre for børnene, er kernefamilien stadig den standard, andre familieformer vurderes op imod, mens kernefamilien selv forbliver 'uberørt'. Men også vores forestillinger om kernefamilien som altafgørende grundlag for børns liv, læring og trivsel må reflekteres kritisk. Stabilitet, kontinuitet og sammenhæng kan udfolde sig på mange måder i et børneliv i dag.

Antologien er mestendels skrevet ud fra et rådgivningsperspektiv – dvs. det er de problematiske historier eller udfordringerne, der fylder. Jeg savner flere historier om børnenes konkrete hverdagsliv. Selv om børnenes stemme er til stede undervejs og det nævnes, at børnenes liv andre steder i skole og blandt kammerater også har betydning, kunne denne del af børnenes liv med fordel være belyst mere. Hvordan har familiesituationens betydning andre steder og omvendt? Mere af den slags viden kunne måske udpege nogle veje at gå i forhold til det gennemgående råd til forældrene om at undersøge børnenes perspektiver – for hvordan gør man det konkret? Og er det ikke netop det forældrene i mange tilfælde er i gang med, men netop meget uenige om ...?

Ovenstående er ønsker til fremtidig debat. Det skal ikke ligge antologien til last – den leverer det, den sætter sig for. Samlet set har det været en givende læseoplevelse. ■

Dorte Kousholt

BOGDATA

Annette Due Madsen (red.). "Far, mor og skilsmissen. At være børnene i midten". Dansk Psykologisk Forlag, 2012. 340 sider. 348 kr.